

Impressie van het SOM Seminar:

De Auditcommissie bij Woningcorporaties

23 januari 2020

Hier kunt u de digitale syllabus downloaden:

<https://www.seminarsopmaat.nl/download.php?id=233> Code: 24814720

Auditcommissie in perspectief: relatie maatschappij en agenda

Dagvoorzitter Ben Spelbos, voorzitter van de Auditcommissies van Portaal en Intermaris, opent het prima bezochte seminar door enkele observaties ten aanzien van de corporaties te noemen. De politiek laat de corporaties niet los, zeker niet nu de maatschappelijke belangen groot zijn en de financiële consequenties van investeringsbeslissingen impact kunnen hebben. De relatie van de corporaties met het maatschappelijk veld is veranderd en vraagt om meer zichtbaarheid. De Auditcommissie (AC) heeft als specifieke commissie van de Raad van Commissarissen (RvC) een belangrijke taak om de vraagstukken op het gebied van de versnelling van de nieuwbouwopgaven, de duurzaamheidsinvesteringen, de digitalisering/ICT en het auditplan zorgvuldig op te pakken en aan de RvC te rapporteren en mondeling terug te koppelen. Om dit spel in de AC te spelen is relevante ervaring, diversiteit, deskundigheid en een onafhankelijke positie nodig. Belangrijk is dat de financiële kolom bij de corporatie op sterkte is, zodat de uitdagingen als OOB-organisatie ter hand genomen kunnen worden.

De toekomst en verwachtingen van Auditcommissies

Paul Koster, directeur Vereniging van Effectenbezitters (VEB) en oud-bestuurslid AFM, vertelt hoe in de komende jaren de rol van Auditcommissies herijkt moet worden. Veel RvC's en Auditcommissies manifesteren zich als lammetjes of als wijze uil, terwijl de AC ook als een adelaar met allesziende ogen boven zijn "werkgebied" moet hangen en waar nodig snel en daadkrachtig in actie moet komen.

De strategie van de Auditcommissie wordt bepaald door hoe de AC zijn middelen allocceert en hoe het zijn tijd besteedt. Koster reikt de deelnemers vier stappen aan om de strategie van de AC te bepalen: definieer de KPI's, stel maandelijks doelen voor de KPI's vast, bewaak en beoordeel de complexiteit van de activiteiten, meet de impact van de KPI's en pas activiteiten aan zodat het bestuur zich concentreert op de activiteiten met een hoge impact en lage complexiteit. Verder geeft Koster aan dat AC op de hoogte moet zijn van de laatste (ISA-) verslaggevingsrichtlijnen, zodat de AC scherp blijft en kennis neemt van de laatste ontwikkelingen.

Een effectief samenspel tussen bestuur en AC

Na de koffiepauze gaat Jacco Maan, bestuurder bij Vidomes, in op de vraag waar het bestuur en de AC elkaar nodig hebben en hoe de CFO de AC informeert over de risico's die het management neemt. Op de vraag voor: Wat vindt u essentieel in het samenspel tussen de AC en bestuur kiest het merendeel van de 100 deelnemers voor risicobeheer en continuïteit. Dilemma's van Vidomes zijn: voldoende huisvesting voor de doelgroep, het in stand houden van een passende vastgoedkwaliteit en het realiseren van voldoende rendement om de doelen te bereiken. Daarbij staat de driehoek van de rollen vanuit maatschappij, vastgoed en financiën centraal.

Verder houdt Jacco de aanwezigen voor dat het Bestuur en de AC elkaar nodig hebben bij de totstandkoming van de missie en visie en het ondernemingsplan om de gewenste resultaten te realiseren. Verder gaat Jacco in op de nieuwe governancecode 2020 en de punten daaruit die Vidomes op haar eigen functioneren tegen het licht heeft gehouden. Bij Vidomes wordt uitgaande van de ingenomen risicobereidheid gezocht naar de maximale grens om de noodzakelijke maatschappelijke investeringen te kunnen uitvoeren. Daarbij delen de AC en het bestuur de aard en omvang die de organisatie in optiek van het bestuur (tijdelijk) kan dragen.

Afsluitend gaat Jacco in op het kwetsbaar opstellen van het bestuur en de AC. Belangrijke elementen hierbij zijn vertrouwen, leiderschap en transparantie. Wanneer één of meerdere elementen beperkt aanwezig zijn, zal ook het kwetsbaar opstellen beperkt plaatsvinden.

Internal audit: positie ten opzicht van bestuur, AC en externe accountant

Na de lunch start Brigitte de Vries, internal auditor bij Staedion en daarvoor o.a. senior Auditor bij Allianz, door aan te geven op welke wijze de internal auditfunctie bij Staedion is ingevuld. De internal auditor maakt in overleg met de AC een Auditcharter die door de RvC wordt vastgesteld. Hierin is onder meer opgenomen een methodisch onderzoek naar effectiviteit en verbetering van governance, risicomangement, interne beheersing en compliance. Verder organiseert de internal auditor thema-onderzoeken op het gebied van governance, cultuur, compliance, security, business continuity en management control. Tot slot komt aan de orde dat de afstemming tussen AC, bestuur en de internal auditor wordt ingericht met een auditcharter, een audit jaarplan, de noodzakelijke rapporten en adviesopdrachten en met periodiek overleg. Ook de kwaliteitstoetsing van de internal audit(or) kan hierbij niet ontbreken.

Belang van succesvolle samenwerking AC, internal auditor en extern accountant

Arjan Verwoert, voorzitter van de branchegroep Woningcorporaties BDO, begint zijn bijdrage met verwachtingen die over Auditcommissies zijn gedaan door de Vereniging van Effectenbezitters (VEB), de Britse mededingingsautoriteit, de Rijksoverheid en de NBA. Allen pleiten voor een versteviging van de rol van de AC. Arjan geeft verder aan dat zowel de AC en de accountant hun gezamenlijke rol moeten pakken bij het zorgen voor inzicht in de kwaliteit van de interne beheersing van het verslaggevingsproces, de getrouwheid van de jaarrekening, alsmede de zekerheid van de financiële positie van de corporatie op de langere termijn. Naast de drie belangrijkste taken van de accountantscontrole, zijnde de controleaanpak, de bevindingen en de opvolging hiervan, vindt Arjan dat er ook focus moet komen op de wederzijdse beelden van cultuur, gedrag en houding (van de top) in de organisatie. Uit onderzoek blijkt dat een jaarlijkse pre-audit gesprek in 71% van de gevallen bij de start van de opdracht plaatsvindt.

Wat betreft de meerwaarde van de 'three lines of defense' geeft Arjan aan, dat een hogere mate van interne beheersing leidt tot een tijdige herkenning van issues, die leiden tot (nieuwe) beheersingsmaatregelen. Bovendien zorgen betere 'entity level controls' voor een hogere controletolerantie bij de accountantscontrole, hetgeen resulteert in een lager aantal deelwaarnemingen door de externe accountant. Wel houdt hij de aanwezigen voor dat de accountant ook dwingende regels van de Rijksoverheid krijgt opgelegd door het accountantsprotocol en de (Controle)Standaard (610) van de beroepsorganisatie. In dat laatste wordt aangegeven wat de accountant minimaal moet controleren.

Effectief toezicht als Auditcommissie vanuit de Praktijk

Monique Groskamp, voorzitter RvC Woonwaard, en voorzitter AC Volkshuisvesting, stelt dat de AC

de doelstelling heeft om te inspireren, ervaringen en visies te delen en daarmee effectief toezicht te houden.

De AC bereidt formeel de besluitvorming in de RvC voor en krijgt bij een OOB-status een prominentere rol in governance.

Monique geeft aan dat het in de praktijk van elke dag belangrijk is, dat de RvC /AC de werkwijze en de visie op toezicht, scherp houdt en de zelfevaluatie in ere houdt.

Ook de jaarlijkse verbeterpunten in functioneren van de leden van de Raad, het rolbewustzijn en de rolvastheid zijn belangrijk voor de gezamenlijke verantwoordelijkheid in besluitvorming. Vanuit de taken en verantwoordelijkheden van de AC geeft zij aan dat het in de praktijk nodig is om te fluctueren in diepgang en de grote lijnen, het benutten van de expertise van de AC-leden en de klankbordrol. Daarnaast is het belangrijk om het bestuur en de organisatie te blijven "inspireren en challengen". Het zoeken naar de meerwaarde in relatie met de internal auditor, de controller en de accountant maakt de AC effectiever. Het actief agenderen van onderwerpen (bijv. digitalisering en integraal risicomanagement), alsmede een reflectie op de jaaragenda zorgt voor een verdiepingsslag bij de AC.

Voor de afrondende paneldiscussie geeft Peter van Lieshout, RvC-voorzitter van de Alliantie, zijn reflectie op de dag.

De Auditcommissie wordt steeds verder opgetuigd met allerlei zaken, terwijl dit wellicht beter door andere commissies kan worden gedaan. De Auditcommissie moet niet de commissie "van alles" worden. Belangrijk is om hierbij te kijken naar de ontwikkelingen in het bedrijfsleven. Daar gaat de remuneratiecommissie een tandje dieper dan alleen een individuele beoordeling. Zij kijkt ook naar het functioneren van de leidinggevende in (de top van) de organisatie. Hoe functioneren daar de principes zoals integriteit, governance en compliance in de organisatie?

Onder leiding van Ben Spelbos discussiëren sprekers en deelnemers verder over digitalisering, informatiebeleid, de rol en taken AC en de andere onderwerpen, eerst plenair en later informeel onder het genot van een hapje en een drankje.

Leen Bijl, 23 januari 2020